

STORTINGET

Innst. 179 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Dokument 8:53 S (2024–2025)

Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantane Olve Grothe, Helge Orten, Nikolai Astrup, Liv Kari Eskeland, Mari Holm Lønseth, Erlend Svardal Bøe og Sveinung Stensland om å avvikle normprisordninga ved fastsetting av grunnrenteskatt i havbruket

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet ble følgende forslag fremmet:

«Stortinget ber regjeringa fremme forslag om at havbruksskatten blir utmålt basert på reelle marknadspri-
sar tilsvarende som i selskapsskatten, og at dagens ordning med eit normprisråd blir avvikla.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens behandling

Dokumentet ble 4. februar 2025 oversendt Finansdepartementet til uttalelse. Finansminister Jens Stoltenberg har uttalt seg om forslaget i brev av 18. februar 2025 til komiteen. Brevet følger som vedlegg til innstillingen.

Komiteen har under sakens behandling mottatt skriftlige innspill som er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Eigil Knutsen, lederen Tuva Moflag, Tellef Inge Mørland, Bjørnar Skjæran, Maria Aasen-Svensrud og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Tina Bru, Mahmoud Farahmand, Heidi Nordby Lunde og Helge Orten, fra Senterpartiet, Emilie Mehl, Ole André Myhrvold og Geir Pollestad, fra Fremskrittspartiet, Hans Andreas Limi og Roy Steffensen, fra Sosialistisk Venstreparti, Andreas Sjalg Unneland, fra Rødt, Marie Sneve Martinussen, fra Venstre, Sveinung Rotevatn, fra Miljøpartiet De Grønne, Sigrid Zurbuchen Heiberg, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til svarbrev fra finansminister Jens Stoltenberg 18. februar 2025, hvor grunnrenteskatt på havbruk og normprissystemet blir gjennomgått.

Komiteen mener en viktig egenskap i det norske skattesystemet er at verdier skapt fra våre felles naturressurser kommer fellesskapet til gode. Grunnrenteskattene på petroleum og vannkraft har i flere tiår sikret et mer effektivt og rettferdig skattesystem.

Komiteen viser til at godt utformede grunnrenteskatter fungerer nøytralt. Investeringer som er lønnsomme for selskapene før grunnrenteskatt, vil da også være lønnsomme etter grunnrenteskatt. Staten tar inn

en andel av grunnrenten ved høye overskudd, men dekker samtidig samme andel av kostnadene.

Komiteen mener nøytrale skatter reduserer behovet for andre skatter som fører til en mindre effektiv ressursbruk i økonomien, eksempelvis skatt på arbeidsinntekt.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Kristelig Folkeparti, viser til at regjeringen i september 2022 foreslo å innføre grunnrenteskatt på havbruk, blant annet begrunnet med at avkastningen i havbruket i gjennomsnitt har vært tre til fire ganger høyere enn i industrien de siste ti årene (jf. Prop. 78 LS (2022–2023)).

Flertallet viser til at i mai 2023 inngikk Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre og Pasientfokus et forlik om grunnrenteskatt på havbruk. Skattesatsen ble satt til 25 prosent, havbrukstillatelser fikk økt verdsettelsesrabbatt i formuesskatten, og lokalsamfunn som er vertskap for næringen, fikk økte inntekter.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne, viser til at det i de fleste skattesystemer finnes incentiver og risiko for tilpasninger som reduserer fellesskapets inntekter og svekker effektiviteten i skattleggingen. Denne risikoen kan være særlig høy for grunnrenteskatter, da det er stor forskjell i satsen for alminnelig inntekt (22 pst.) og grunnrenteinntekt (22 + 25 pst. for havbruk). For å løse denne utfordringen er normpriser hovedregelen i grunnrenteskattene. For havbruk har normpriser vært gjeldende siden 1. juli 2024, med et uavhengig råd som kan sette priser. Normprisen skal tilsvare markedsverdien ved merdkanten basert på opplysninger fra selskapene og annen markedsinformasjon.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener det er viktig å ta hensyn til de mindre aktørene i næringa. Normpriser vil på sikt være mindre ressurskrevende og innebærer mindre administrasjon enn egenrapportering. Disse medlemmer viser også til svarbrevet til komiteen fra finansministeren av 18. februar 2025, der det pekes på at fastsettelse av normpris vil kunne gjøre skattefastsettingen enklere og redusere risikoen for uenighet om skattegrunnlaget, tvister og rettssaker. Dette, sammen med bunnfradraget i grunnrenteskatten, vil kunne sikre skattevilkår som ikke bidrar i retning strukturendringer i næringa.

Disse medlemmer viser til at det for 2023 og første halvdel av 2024 var en overgangsordning med egenfastsetting for selskapene, og at prisrådet så langt bare har satt priser for ett kvartal, tredje kvartal 2024. Disse medlemmer mener det er naturlig at prisråd for grunn-

renteskatt i havbruk blir evaluert etter noe tid. Disse medlemmer mener videre at det er viktig at rådets innhenting og systematisering av data raskt blir automatisert for å lette rapporteringsbyrden for selskapene.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti mener at havbruksselskapenes overskudd skal legges til grunn for beregning av grunnrenteskatten. Flere av havbruksselskapene er organisert som konsern og har selskaper i alle deler av verdikjeden. Det er kun overskudd knyttet til den konsesjonsbaserte matfiskproduksjonen det skal betales grunnrenteskatt av. Disse medlemmer mener at grunnrenteskatten kan håndteres på tilsvarende måte som selskapsskatten og baseres på selskapenes fakturerte priser og reelle overskudd. Der som det er tvil om det er brukt riktig pris, kan skattemyndighetene gjennomføre ettersyn og be om tilstrekkelig dokumentasjon på at prisingen mellom selskapene er riktig, på samme måte som for selskapsskatten.

Disse medlemmer viser til at det vil være en svært krevende oppgave for et normprisråd å sette riktig pris i et marked med mange graderinger og sorteringer og der kostnadsnivået også varierer betydelig ut fra geografiske og biologiske forhold. Det vil derfor være en betydelig risiko for at fastsatte normpriser gir et feil grunnlag for beregning av grunnrenteskatten. Disse medlemmer mener derfor at normprisrådet skal avvikles, og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at havbruksskatten blir utmålt basert på reelle markedspriser tilsvarende som i selskapsskatten, og at dagens ordning med et normprisråd blir avviklet.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til Innst. 372 L (2022–2023) og behandlingen av regjeringen Støres forslag til grunnrenteskatt for havbruksnæringen i Stortinget 31. mai 2023.

Disse medlemmer vil påpeke at forslaget om en grunnrenteskatt for havbruksnæringen kom kort tid etter at regjeringen Solberg konkluderte med at det var mer hensiktsmessig å innføre en produksjonsavgift, noe som fikk bred tilslutning i Stortinget. Når regjeringen Støre i en pressekonferanse 28. september 2022 foreslo å innføre en grunnrenteskatt for havbruksnæringen på 40 pst., kom det som en stor overraskelse både på næringen og de politiske partiene i Stortinget. Den nye skatten ble til alt overmål foreslått innført med tilbakevirkende kraft fra 1. januar 2023, før høringsprosessen var gjennomført og lenge før Stortinget hadde fått forslaget til behandling. Måten regjeringen Støre gjennomførte denne skatteendringen på, skapte en enorm usikkerhet i en av våre viktigste eksportnæringer og resulterte i at investeringer for flere titalls milliarder ble satt på vent

eller avlyst med store konsekvenser for leverandørindustrien. Sammen med en betydelig økning av eierbeskatningen, innføring av nye og midlertidige avgifter og gjennomføring av skatteendringer med tilbakevirkende kraft har det økt den politiske risikoen knyttet til sentrale rammevilkår for norsk næringsliv og bidratt til stor uforutsigbarhet i skattepolitikken.

Disse medlemmer mener at det samlede skatetrykket for havbruksnæringen er for høyt, og at det må gjøres betydelige endringer i regjeringens grunnrenteskattmodell, i tillegg til at eierbeskatningen må reduseres ved at formuesskatten på arbeidende kapital fjernes.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative budsjett har foreslått å redusere skattesatsen i grunnrenteskatten for havbruk fra 25 pst. til 15 pst., fjerne bunnfradraget og avvikle ordningen med normprisråd.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet er opptatt av å stimulere til virksomhet som tar i bruk nye produksjonsmetoder, blant annet for å få ned miljøbelastningen. Disse medlemmer ber derfor regjeringen ta nødvendige grep for å sikre at denne type produksjoner og produksjoner underlagt spesielle sertifiseringsordninger, som for eksempel ASC-sertifisering, hensyntas.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet de Grønne vil understreke betydningen av prisrådets normprising i å minimere skattetilpasning og skatteunngåelse.

Disse medlemmer viser til at konsekvensen av å avvikle ordningen med normprisråd er at skattepliktige får langt større mulighet til å påvirke prisene gjennom internprising, prissamarbeid og andre tilpasningsmetoder. I skattetilpasningsøyemed har de største og mest lønnsomme selskapene en klar konkurransefordel ved at de ofte besitter eller har tilgang til mer juridisk kompetanse. Å åpne for at selskapene selv skal innrapportere markedspris på merdkanten, og skattegrunnrenteinntekter etter disse, øker skatterisiko og ulovlige skattetilpasninger betraktelig. Dette vil særlig være til økonomisk ugunst for mange mindre aktører, slik man også ser i forbindelse med selskapsbeskatning.

Disse medlemmer vil tillegge at avvikling vil innebære betydelige merkostnader for kontroll og byråkrati hos skattemyndighetene, samt økonomiske tap som følge av økt skatterisiko og forverret konkurranse-situasjon i favør av de største selskapene.

Disse medlemmer vil medgi at det må være forståelse for at selskaper, særlig mindre og nye aktører, vil oppleve omstillingskostnader de første årene mens skatten institusjonaliseres i det norske skattesystemet. Disse medlemmer forventer at arbeid og dialog

med næringen vil forbedre effektiviteten i skatteinnkrevningen for både næringen og myndighetene.

Avslutningsvis vil disse medlemmer påpeke viktigheten av at skatten evalueres helhetlig etter det har gått noe tid, for å sikre at den i best mulig grad frembringer ønsket resultat: at skatt på private grunnrenteinntekter, fra utnyttelse av fellesskapets naturressurser, sikrer en god og rettferdig fordeling av gevinstene. I den sammenheng fremholder disse medlemmer at god samfunnsøkonomisk tilnærming tilsier at skatten på grunnrenteinntektene burde vært langt høyere, og i bedre grad balansert profitten opp mot rekke ikke-prisatte negative klima- og miljøkonsekvenser fra havbruk i fellesskapets fjorder, kyst- og sjøområder.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at følgende forslag ble fremmet av Fremskrittspartiet i finansinnstillingen for 2025:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2025 fremme forslag om å avvikle Prisrådet for havbruk og la havbruksnæringen følge alminnelige skatterettslige prinsipper og la selskapene skatte av sine faktiske inntekter og utgifter.»

Disse medlemmer mener dagens ordning med normpriser og et prisråd er unødig byråkratisk og tidkrevende og fører til at norske havbruksselskap ikke betaler riktig skatt. Disse medlemmer støtter forslaget om å avvikle normsprisordningen.

Komiteens medlem fra Venstre mener at forliket om grunnrenteskatt på havbruk som ble inngått mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre og Pasientfokus i mai 2023, var fornuftig, og at hovedlinjene står seg godt. Forliket medførte at skattesatsen ble redusert betydelig fra 35 prosent til 25 prosent. Alternativet ville vært et flertall mellom regjeringspartiene Sosialistisk Venstreparti og Rødt med en betydelig høyere skattesats.

Dette medlem understreker imidlertid at systemet med normpris ikke var en del av forliket, og at erfaringene har vist at det et normprisråd ikke er et egnet virkemiddel for å sette en korrekt pris i et marked med store variasjoner i kostnader, kvalitet og geografiske og biologiske forskjeller. Dette medlem støtter derfor forslaget om å avvikle ordningen med normprisråd og at havbruksskatten blir utmål basert på reelle markedspriser.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at havbruksskatten blir utmål basert på reelle markeds-

priser tilsvarende som i selskapsskatten, og at dagens ordning med et normprisråd blir avvirket.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:53 S (2024–2025) – Representantforslag frå stortingsrepresentantane Olve Grotle, Helge Orten, Nikolai Astrup, Liv Kari Eskeland, Mari Holm Lønseth, Erlend Svardal Bøe og Sveinung Stensland om å avvikle normprisordninga ved fastsetting av grunnrenteskatt i havbruket – vedtas ikke.

Oslo, i finanskomiteen, den 25. mars 2025

Tuva Moflag

leder

Eigil Knutsen

ordfører

**DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortingets finanskomite
Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref
2025/287

Vår ref
25/624-

Dato
18. februar 2025

**Dokument 8:53 S (2024-2025) Representantforslag fra
stortingsrepresentantene Olve Grotle, Helge Orten, Nikolai Astrup, Liv
Eskeland, Mari Lønseth, Erlend Bøe, Sveinung Stensland om å avvikle
normprisordninga ved fastsetting av grunnrenteskatt i havbruket**

Eg viser til brev frå Finanskomiteen 4. februar 2025 der det blir bede om mi vurdering av representantforslag 8:53 (2024–2025) frå stortingsrepresentantane Olve Grotle, Helge Orten, Nikolai Astrup, Liv Eskeland, Mari Lønseth, Erlend Bøe, Sveinung Stensland om å avvikle systemet med normprisar ved fastsetjing av grunnrenteinntekt i grunnrenteskatten på havbruk.

I Noreg er det ein lang tradisjon for at verdiar som blir skapte med våre felles naturressursar, kjem fellesskapet til gode. Havbruk er ei av dei mest lønsame næringane i Noreg, og løyve til å utnytte våre felles naturressursar har gitt opphav til nokre av dei største private formuane i Noreg. For å sikre fellesskapet og lokalsamfunna langs kysten ein større del av dei ekstraordinære verdiane som blir skapte i oppdrettsnæringa, innførte regjeringa grunnrenteskatt på havbruk med verknad frå 2023.

Grunnrenta i havbruk oppstår i sjøfasen i produksjonskjeda. Grunnrenteskatten skal berre skattleggje avkastinga frå aktiviteten i sjøen, og bruttoinntekta blir derfor sett til marknadsverdien på fisken idet den blir henta opp av merdane. Prisane skal svare til kva fisken kunne ha blitt omsett for mellom uavhengige partar i ein fri marknad. Dei fleste uavhengige sal skjer likevel seinare i verdikjeda, til dømes etter slakt og bearbeiding. Det kan derfor vere krevjande for den enkelte oppdrettar å berekne ein riktig pris på merdkanten.

Med ulike skattesatsar for alminneleg inntekt (22 pst.) og grunnrenteinntekt (22 pst. + 25 pst.) er det incentiv og risiko for tilpassingar som kan redusere grunnrenteinntekta, både på kostnads- og inntektssida. Frå 1. juli 2024 kan eit uavhengig prisråd for havbruk setje skatteavrekningsprisar (normprisar) til bruk ved skattefastsetjinga. Prisane skal svare til marknadsverdien på merdkanten, og er den same verdien som oppdrettarane sjølve må setje i fråvær av normprisar. Prisrådet set prisar på bakgrunn av opplysningar mottatt frå selskapa, og annan informasjon om marknadsforhold.

Med normprisar unngår ein at selskap set ein kunstig låg pris på fisken ved merdkanten, og på den måten reduserer grunnrenteskatten. Det er særleg dei store, integrerte selskapa som har høve til å flytte overskot frå ein del av konsernet til ein annan. Normprisar motverkar slik overskotsflytting. Derfor er normprisar hovudregelen i alle grunnrenteskattane. Petroleumsprisrådet set normprisar for olje, medan normprisane i grunnrenteskattane for vasskraft og landbasert vindkraft er spotmarknadsprisar på Nord Pool.

Kontroll av internprisar, dvs. prisar i transaksjonar mellom selskap innan same konsern, er ei svært krevjande oppgåve for både skattemyndigheitene og dei skattepliktige. Plikta til internprisingsdokumentasjon er vidtrekkande, i tillegg til at slike kontrollar ofte er tidkrevjande og inneber omfattande dialog. I den grad skattemyndigheitene er ueinige i selskapet si prising, kan dei fastsetje inntekta ved skjønn. Dersom den skattepliktige vil bestride skjønnsfastsetjinga, ventar krevjande rundar med klage og eventuelt domstolsbehandling.

Eg meiner at skatteavrekningsprisar sett av eit uavhengig prisråd er eit viktig verkemiddel for å sikre ein rett og rettferdig grunnrenteskatt. Det vil bidra til å redusere kontrollbehovet i Skatteetaten betydeleg. Når prisrådet kjem godt i gang, meiner eg det også vil vere ein fordel for selskapa, ved at det gjer skattefastsetjinga enklare og reduserer risikoen for langvarige tvistar og rettssaker.

For 2023 og fram til 1. juli 2024, som ei overgangsordning, sette selskapa prisen på fisken på merdkanten til bruk i skattefastsetjinga. Før jul sende prisrådet brev til oppdrettsselskapa med førebelse skatteavrekningsprisar på laks for tredje kvartal 2024. Dette er dei første prisane prisrådet set. Før rådet set endelege prisar, har selskapa uttalt seg i brev og i møter med prisrådet. Prisrådet kan unnlate å fastsetje skatteavrekningspris for enkelte sal, kvalitetar eller produksjonsområde når særlege omsyn tilseier det. Når prisrådet ikkje set normprisar, må dei grunnrenteskattepliktige sjølve setje marknadsverdien på merdkanten.

Det er ikkje uventa at næringa framleis er kritisk til grunnrenteskatten og prisrådet. Også oljeselskapa var kritiske til normprisar den første tida. Det er likevel no svært få klager på normprisane, trass i at det er snakk om svært store verdier. Eg meiner prisrådet for havbruk

no må få gjere oppgåva si, slik at vi sikrar at fellesskapet får ein rettferdig del av grunnrenta også frå havbruk.

Med helsing

Jens Stoltenberg

